

Amsterdam 21 Aug 2020

Beste Boem,

Aan onzezijde de bladzijden 227 & 228
gekopieerd uit het boek Koloniale Oorlogen
in Indonesia. De P.n.A. Minister v. Financiën
Calculeerde een begrotings tekort van HFL 15 miljard
~~in~~ in 1948. Dat was een mega bedrag toentertijd.
De geschatte schade na de oorlog voor het
herstel v.d. Nederlandse economie was HFL 40 miljard.
Door de moffen op gebroken infrastructuur (bruggen,
spoorlijnen, havens, fabrieken en de gebombardeerde
steden). Grote werkloosheid, terugkeer van
refugiënten etc. etc.

Vanuit Amerika kreeg Nederland Marshall
hulp. Van dat geld werd het expeditieleger
van 30000 militairen naar Indonesië ingezet.
Politieke acties? My foot!! A bloody vrijheids
strijd om het koloniale juk af te werpen.

Heb geluiken na de ^{15 augustus} herdenking van de slachtoffers
van/in Indonesië na de Japans bezetting en
de vrijheidstrijd v. Indonesië. Ook Monuscha's en
ook de Indonesische gevallen. Nederland verbaast
zich met het werkelijke verleden.

Onze Soldat, wees voorzichtig
m.b.t. het virus. Groetjes

van: Pieter Hagen Koloniale oorlogen in Indonesië

Oorlogsstemming in Nederland

In de Nederlandse besluitvorming speelde generaal Spoor een sleutelrol. Aanvankelijk had hij de Republiek als het product van de Japanse bezetting gezien en Sukarno als een collaborateur. Later zag hij in dat de republikeinen niet uitsluitend misdadigers waren, maar hij bleef van mening dat ze een extremistische minderheid vormden. Na de ondertekening van het akkoord van Linggajati stelde hij zich voor dat Nederland de leiding kreeg van een gemeenschappelijke gendarmerie om het land te zuiveren van banditisme. De opleiding van een professioneel Indonesisch leger zou daarna nog zeker vijftien jaar vergen.

Spoor had vanaf zijn aantreden gewerkt aan de opbouw van het leger om een militair alternatief achter de hand te hebben. In mei 1947 beschikte hij over drie divisies op Java en één, later twee op Sumatra. Daarnaast waren er nog troepen in Oost-Indonesië en op Kalimantan maar die konden daar niet worden gemist. De totale sterkte op Java en Sumatra was in juli 1947 ongeveer 100.000 man, een getal dat in 1948 zou oplopen tot 124.000. Ruim driekwart van hen waren soldaten van de Koninklijke Landmacht, een kwart van het KNIL. Verder waren er 3000 mariniers. De meeste sleutelposten werden bezet door KNIL-militairen.⁷⁵⁰

Een deel van de troepen zou op een gegeven moment terug moeten naar Nederland. Waren dan de financiële middelen toereikend om nieuwe troepen te sturen? Minister Pieter Liefstinck van Financiën (PvdA), die in 1947 de kosten van het koloniale leger op 1 miljard gulden per jaar had becijferd, twijfelde eraan. Bezorgd vroeg hij zich af of er niet bezuinigd kon worden op de tienduizenden hulpkrachten die ook allemaal gevoed moesten worden. Liefstinck wist bovendien dat de vs voorwaarden verbonden aan de hulpkredieten. Medio 1948, voorafspeelde hij, 'loopt alles mis en klappt het militaire apparaat te samen'.

Het verlies van Indië was volgens Liefstinck een vreeswekkend vooruitzicht. Voor de oorlog werd daar nog 10 procent van het Nederlandse volksinkomen verdiend, 16 procent van het volksvermogen werd er belegd en van de deviezen werd meer dan 20 procent uit Indonesië verkregen. Het vooroorlogse Nederlands-Indië had een jaarlijks handelsoverschot van gemiddeld 270 miljoen gulden, waardoor Nederlandse tekorten op de handelsbalans werden gecompenseerd.

Nu Nederland financieel aan de grond zat, was herstel van die economische relatie dringend gewenst. De naoorlogse wederopbouw had een groot tekort aan deviezen veroorzaakt. De begroting voor 1948

Van: Pieter Hagen

vertoonde een gat van 1,5 miljard gulden. Inkomsten uit de Indonesische export zouden die gaten kunnen dichten. Vanwege dit alles achtte Liefstinck 'een vrij snelle militaire actie volstrekt noodzakelijk'.⁷⁵¹

Niet alleen de Nederlandse staat, ook particuliere investeerders hadden belang bij economisch herstel van Indonesië. Voor het uitbreken van de wereldoorlog was 4 miljard dollar aan Nederlands kapitaal geïnvesteerd en investeerders wilden hun geld terugzien. De chaos in Oost-Sumatra was voor hen het bewijs dat de rust alleen hersteld kon worden door terugkeer van het Nederlands gezag.⁷⁵²

Het is wonderlijk dat er zo weinig gedebatteerd is over de vraag of een krijgsmacht van 150.000 man voldoende was om een land dat bijna 60 keer zo groot was als Nederland te onderwerpen. Men heeft generaal Spoor achteraf verweten dat hij zijn militaire mogelijkheden grandoos heeft overschat. Ervaring met koloniale oorlogen in het verleden en in andere landen leerde dat zijn opdracht onuitvoerbaar was. Nu werden militairen voor een onmogelijke taak gesteld.

De gedachte dat er in Indonesië genoeg 'goed willenden' waren was naïef. Er waren wel Indonesische politici die op regionale autonomie binnen een federatieve staat hoopten, maar het streven naar onafhankelijkheid was te sterk om nog te onderdrukken. Zowel in Indonesië als in de rest van de wereld werd een koloniaal bestuur – hoe verlicht ook – als achterhaald beschouwd.

Vanaf het begin was duidelijk dat de Verenigde Naties de dekolonisatie van Azië en Afrika steunden en een koloniale oorlog zouden afkeuren. Groot-Brittannië, dat zelf in 1947 India onafhankelijkheid verleende, leek zelfs de kant van de Republiek te kiezen. De Verenigde Staten hadden economische belangen in Indonesië en vreesden dat een oorlog het land in de armen van de Sovjet-Unie zou drijven. De Republiek kon daarom op hulp rekenen als Nederland en Indonesië tot een vergelijk kwamen. Daarentegen zou bij een gewapende strijd de Marshallhulp, onmisbaar voor de wederopbouw van Nederland, in gevaar komen.

Toch besloot de regering in Den Haag na veel crisisberaad tot militaire actie. Ondanks het verzet uit de eigen achterban gingen ook de PvdA-ministers er schoorvoetend mee akkoord. Een kabinetscrisis zou immers rechts in de kaart spelen, wat voor Indonesië nog slechter zou uitpakken. Men hoopte dat een korte, geslaagde actie de Republiek zou dwingen aan de Nederlandse eisen tegemoet te komen. Zelfs de Amerikaanse consul-generaal in Jakarta toonde op het laatste moment een begrip voor militaire maatregelen tegen 'extremisten' die delen